

Asia: VN/21641/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Ehdotetut lainmuutokset ovat perusteiltaan kannatettavia. Eteenpäin tarkastellen on kuitenkin tarpeen jatkaa kansainvälisen koulutusviennin ja -kaupan esteiden purkamista. Liikkumatila suomalaisilla korkeakouluilla koulutusviennissä ja -kaupassa on vielä kansainvälisesti arvioiden ahdas. Tilauskoulutuskonsepti esimerkiksi on kummajainen kansainvälisessä BA- ja MA-vientikentässä. Myös eurooppalaisen korkeakoulutusalueen syventyminen edellyttää (-isi) lainsäädännön tarkastaelua lähitulevaisuudessa enemmän mahdollistavaksi yhteisten rakenteiden synnyttämiseksi.

Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista

s. 21 kohtaan 4.2.4. Vaikutukset viranomaisiin: Hakemuksen käsittelymaksu tulee tulouttaa korkeakouluille, sillä se ja oleskelulupahistorian selvittäminen tuovat lisätyötä hakuprosessin hallintaan ja työ kohdistuu korkeakouluille.

s. 34 kohtaan 8 Lakia alemman asteinen sääntely; Tähän tarvitaan tarkennus: "Asetuksella on tarkoitus ainakin aluksi säätää, että hakemuksen käsittelymaksu on lukukausikohtainen eli yhdellä maksulla hakija saa hakea yhden lukuvuoden aikana kaikkiin haluamiinsa hakukohteisiin."

-> vrt lukukausi ja lukuvuosi; Lukuvuoden aikana on kaksi hakuaikaa. Ei niin, että yhdellä maksulla voisi hakea kahden lukukauden hauissa

Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista

s. 18 kohtaan 4.1.4. Tilauskoulutus

Tilauskoulutukseen tarvitaan velvoitelisäys: korkeakoulun tulee pyrkiä varmistamaan tilaajan tosiasialliset taloudelliset resurssit tilata koulutusta.

Pelkkä väljä sanamuoto ”tilaajan intressi huolehtia opiskelijan kouluttamisesta” ei ole riittävä.

Ammatillinen opettajankoulutus tulisi sisällyttää kuuluvaksi lain kohdan tulkintaan; Ehdotus, että pykälään 13 a §:ään kirjattaisiin myös opettajankoulutus. Esim. näin: Ammattikorkeakoulun on perittävä muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai 60 op pedagogiseen kelpoisuuteen johtavaan koulutukseen hyväksytyltä opiskelijalta vähintään koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kattava maksu lukuvuodessa.”

Vastaava viittaus myös 13 §: Tilauskoulutus

s. 40 kohtaan 13 a § Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävät maksut lisäksi huomiona: On tarpeen mainita Ruotsin ja Norjan tavoin, että sallitaan joitakin poikkeuksia korkeakoulun oman harkinnan mukaan, esim. kaksoistutkinnot, yhteistutkinnot (ks s.25-26).

Eli esim. aasialaiset opiskelijat, jotka ovat kirjoilla saksalaisessa ja suomalaisessa korkeakoulussa suorittaen näiden keskinäisen sopimuksen mukaisen kaksoistutkinnon. Tyypillisesti he maksavat tällöin lukuvuosimaksut vain toiseen näistä, eli kotikorkeakouluunsa.

lisäksi korkeakouluille on jätettävä lukuvuosimaksuissa harkintavaltaa uusiin European University Alliances -konsortioiden rakenteilla oleviin joint degree -yhteistutkintoihin, joissa opiskelija voi suorittaa tutkintonsa kahden tai useamman eri korkeakoulun toteuttamana.

Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista

Täyskattellisuus on kaikin osin kannatettava ja perusteltu.

Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta

kohtaan 4.1.2. Lukuvuosimaksujen kiertäminen

Opiskelijan oleskeluluvalla maahan saapuneen lukuvuosimaksuvelvollisuudesta; tämän osalta tulee määritellä, millä tavoin ja kuinka kauan lukuvuosimaksuvelvollisuus on voimassa eri tilanteissa. Henkilö saattaa tulla maahan opiskelijan oleskeluluvalla ja esim. vuoden opiskeltuaan siirtyä työelämään, ja pyrkiä vuosien kuluttua uudelleen opiskelemaan / hakea opiskeluoikeutensa palauttamista – maksuvelvollisuuden tulkinta tällaisissa tapauksissa (?)

Liittyen osin tiedonsaantioikeuksiin: tarvitaan selkeitä toimintamalleja ja prosesseja tilanteisiin, joissa opintoihin valitun hakijan tai jo opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kanssa on oleskeluluvan väärinkäytös(epäilyjä) samoin lukuvuosimaksujen laiminlyönnin yhteydessä opiskeluoikeuden päättäminen ja siihen kytkeytyvä jälkivalvonta, työnjaoko maahanmuuttoviranomaisten ja korkeakoulujen välillä.

Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä

Korkeakoulujen tiedonsaantioikeuksien laajentaminen on perusteltua.

Hälikkä Ari
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu OY